

ACQUIS ЄС ЯК ОРІЄНТИР РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Олександр ШТЕФАНЯК

*студент юридичного факультету
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м. Ужгород, Україна*

Україні потрібно реформувати свою національну систему, щоб відповідати стандартам Європейського Союзу, оскільки вона набула статус кандидата на членство в ЄС у 2022 році. Провідну роль при вступі до Союзу відіграє *acquis communautaire*, що являється сукупністю правових норм, принципів і практик, і складають правовий доробок ЄС. Отже Україна після 2022 року отримала ряд завдань щодо правової трансформації і принесення їх до відповідності з *acquis*.

Саме поняття «*acquis communautaire*» у перекладі з французької означає «набутий доробок Спільноти»¹. Крім того, воно охоплює установчі договори, регламенти, директиви, рішення, прецедентну практику Суду ЄС та міжнародні угоди Європейського Союзу. Для держав-кандидатів прийняття *acquis* є обов'язковою умовою при вступі до ЄС. Це означає, що вони зобов'язані привести національне законодавство у повну відповідність із правовим доробком Союзу до набуття членства.

Багато науковців відзначають, що гармонізація українського права з *acquis communautaire* сприяє впровадженню європейський стандартів і кращому правовому регулюванню, зокрема сприяє розвитку правової держави. Однак дехто з дослідників підкреслюють, що співвідношення правової системи ЄС і національного права визначається принципами верховенства, прямої дії та ефективності права ЄС². *Acquis communautaire* структурується за 35 главами переговорного процесу, кожна з яких охоплює конкретну сферу регулювання і є предметом скринінгу та моніторингу з боку інституцій ЄС.

У випадку України, адаптація до *acquis communautaire* здійснюється на трьох основних формах. Зокрема Стрельцова О.В. та Верещак М.В. у своїй праці виокремлюють: гармонізацію – як зближення норм

¹ Расторгуєва, Н. О. (2025). ВПЛИВ ACQUIS COMMUNAUTAIRE НА ТРАНСФОРМАЦІЮ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ. *Редакційна колегія*, 34.

² Петренко, А. А. (2025). Співвідношення правової системи Європейського Союзу і національного права: аспекти гармонізації. *Право і суспільство*, (4), 26-31.

національного права з нормами ЄС, апроксимацію – як поступове наближення законодавства, та імплементацію – як безпосереднє перенесення положень активів ЄС у національне право³.

Важливим правовим інструментом є Угода про асоціацію між Україною та ЄС 2014 року, яка визначає зобов'язання щодо гармонізації у пріоритетних сферах. При цьому дослідники підтверджують, що вплив *acquis communautaire* на трансформацію правової системи України є комплексним і охоплює не лише зміну змісту правових норм, але й реформування правових інститутів, правосвідомості та правозастосовної практики⁴.

Крім того, процес гармонізації супроводжується кількома системними викликами. Насамперед, це величезний обсяг *acquis* ЄС, який вимагає значних інституційних та людських ресурсів. Науковці наголошують, що серед ключових викликів є забезпечення не тільки формальної відповідності вимогам ЄС, а й ефективного практичного застосування нових норм, що потребує реформування судової системи, підготовки кваліфікованих кадрів та подолання корупції⁵. Водночас перспективи гармонізації є оптимістичними. Петренко А.А. у своєму напрацюванні акцентує увагу на тому, що інтеграція до правової системи ЄС передбачає не лише формальну адаптацію законодавства, але й переосмислення концептуальних засад правового регулювання, утвердження верховенства права і незалежності судової гілки влади⁶.

Таким чином, реформи і гармонізація законодавства до стандартів *acquis* ЄС є однією з найголовніших умов при євроінтеграції. Тобто імплементація через механізми гармонізації, апроксимації та прямого перенесення норм охоплює всі галузі права. Незважаючи на всі системні виклики, послідовна гармонізація з правовим доробком ЄС є необхідною умовою набуття Україною повноправного членства в ЄС.

³ Стрельцова, О. В., & Верещак, М. В. (2025). ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ АДАПТАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ACQUIS ЄС ЯК КЛЮЧОВА УМОВА НАБУТТЯ ЧЛЕНСТВА В ЄС. *ВЧЕНІ ЗАПИСКИ*, 22025201.

⁴ Расторгуєва, Н. О. (2025). ВПЛИВ ACQUIS COMMUNAUTAIRE НА ТРАНСФОРМАЦІЮ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ. Редакційна колегія, 34.

⁵ Балануца, О. О. (2025). Правове та інституційне забезпечення адаптації законодавства України до права ЄС. *Юридичний науковий електронний журнал*, 1, 723-726.

⁶ Петренко, А. А. (2025). Співвідношення правової системи Європейського Союзу і національного права: аспекти гармонізації. *Право і суспільство*, (4), 26-31.